

OPHEFFING VAN BESLAG

Het leggen van een beslag kan een krachtig hulpmiddel zijn bij de incasso van een vordering. Dat betekent ook dat een eenmaal gelegd beslag als zeer klemmend kan worden ervaren. In deze notitie wordt aandacht besteed aan de mogelijkheden een dergelijk beslag opgeheven te krijgen.

CONSERVATOIR OF EXECUTORIAAL

Een onderscheid moet worden gemaakt tussen een conservatoir en een executoriaal beslag. Executoriaal wil zeggen dat het beslag is gelegd tot naleving van een rechterlijke uitspraak of een door de notaris opgestelde (authentieke) akte. Dat vonnis of die akte levert een executoriale titel op: het legitimeert de beslaglegger tot de tenuitvoerlegging. Conservatoir is ieder beslag dat voorafgaand aan het verkrijgen van een dergelijke executoriale titel wordt gelegd. Voorafgaand aan het leggen van een conservatoir beslag is verlot van de voorzieningenrechter van de rechtbank vereist, die de vordering – die aan het beslag ten grondslag ligt – slechts summier beoordeelt.

RISICO

Zolang nog geen onaantastbare executoriale titel is verkregen, handelt iedere beslaglegger voor eigen rekening en risico. Dat gaat zelfs zover dat de dreiging met executie onder omstandigheden al maakt dat er een aansprakelijkheid ontstaat voor alle schade die het gevolg is van die dreiging, ook als men op goede gronden en niet lichtvaardig meent dat er een vordering op de ander bestaat.

OPHEFFING

Het conservatoir beslag kan worden opgeheven “op vordering van elke belanghebbende” door de

voorzieningenrechter die het verlot heeft verleend.

Een executoriaal beslag kan enkel worden opgeheven als in de executoriale titel sprake is van een kennelijke juridische of feitelijke misslag. Dat moet dan wel erg opzienbarend zijn. Het uitgangspunt is namelijk dat niets de tenuitvoerlegging van een executoriale titel in de weg mag staan.

GRONDEN VOOR OPHEFFING

Gronden voor opheffing van conservatoir beslag zijn in ieder geval:

- onrechtmatigheid van het beslag;
- verzuim van op straffe van nietigheid voorgeschreven vormen;
- ondeugdelijkheid van het door de beslagcrediteur ingeroepen recht;
- onnodige van het beslag;
- voldoende zekerheid.

ONRECHTMATIG BESLAG

Bij de vraag of een beslag onrechtmatig is, is sprake van een belangenafweging.

De vraag of een conservatoir beslag als vexatoir en daarom als onrechtmatig moet worden aangemerkt, dient in beginsel te worden beantwoord aan de hand van de concrete omstandigheden ten tijde van de beslaglegging, waaronder de hoogte van de te verhalen vordering, de waarde van de beslagen goederen en de

eventueel onevenredig zware wijze waarop de schuldenaar door het beslag op een van de goederen in zijn belangen wordt getroffen.

HR, NJ 1996/161 (Tromp / Regency Residence)

ONDEUGDELIJKHEID BESLAG

De bewijslast van de ondeugdelijkheid rust in eerste instantie op degene die opheffing van het beslag verlangt:

Volgens art. 705 lid 2 RV dient het beslag te worden opgeheven indien summierlijk van de ondeugdelijkheid van het door de beslaglegger ingeroepen recht blijkt. Dit brengt mee dat het in de eerste plaats op de weg ligt van degene die opheffing vordert, met inachtneming van de beperkingen van de kort geding procedure, aannemelijk te maken dat de door de beslaglegger gepretendeerde vordering ondeugdelijk is. De kort geding rechter zal evenwel hebben te beslissen aan de hand van een beoordeling van wat door partijen naar voren is gebracht en summierlijk met bewijsmateriaal is onderbouwd.

HR, NJ 1997/481 (De Ruitertij/MBO)

VOLDOENDE ZEKERHEID

Conservatoir beslag wordt in beginsel opgeheven indien er genoegzaam zekerheid wordt gesteld, terwijl executoriaal beslag opgeheven kan worden. De ‘genoegzame zekerheid’ zal doorgaans bestaan uit een bankgarantie.

Er bestaat een bankgarantie ‘NVB-formulier’ dit wijkt enigszins af van het veelal gebruikte ‘Rotterdams garantiefomulier’.

Een bankgarantie volgens een van beide formulieren geeft minder

zekerheid dan beslag, omdat bepaald wordt dat de garantie eerst kan worden ingeroepen wanneer de begunstigde beschikt over een onherroepelijke uitspraak.

Als de bankgarantie wordt afgeroepen, moet er op vertrouwd kunnen worden dat ook daadwerkelijk wordt uitbetaald. Die betaling kan niet door een beslag worden gefrustreerd. Dat is slechts anders indien er sprake is van een kennelijk willekeurige of bedrieglijke aanspraak.

*Uit het rechtskarakter van een bankgarantie ... - waarvan één der essentialia is dat er geabstraheerd wordt van de onderliggende rechtsverhouding - vloeit voort dat de begunstigde er zonder meer op moet kunnen rekenen dat hij op grond van het enkel afroepen der bankgarantie de vrije en onbelemmerde beschikking krijgt over de uit dien hoofde uit te keren gelden. (...) Een en ander zou uitzondering lijden indien zich het geval zou voordoen dat de bank niet op afroep van de begunstigde tot betaling onder een dergelijke garantie had mogen overgaan omdat sprake was van een kennelijk willekeurige of bedrieglijke aanspraak.
Hof Den Haag, NJ 1995/586
(Van Riet/Vintges)*

ONNODIG BESLAG

Handhaving van beslag, hoewel er zekerheid is geboden, kan onnodig en overbodig zijn.

De journalisten Storms en Voskuil zouden in artikelen de reputatie van Van de Putte als handelaar in onroerende zaken hebben aangetast. Van de Putte stelt daardoor schade te lijden. Tot verhaal legt hij beslag onder Storms en Voskuil. Uitgevers verklaren uitdrukkelijk en zonder reserve hun verantwoordelijkheid te aanvaarden voor de financiële

gevolgen van de artikelen van Storms en Voskuil.

Onder deze omstandigheden vormt handhaving van de gelegde beslagen voor Storms en Voskuil een onevenredig groot nadeel in verhouding tot het met het beslag te dienen belang, voor welk beslag in de als garantieverklaring fungerende aansprakelijkheidsverklaring door de uitgevers een redelijk en beter alternatief gegeven is. In dit licht bezien is handhaving van de beslagen door Van de Putte onnodig en onzorgvuldig jegens Storms en Voskuil.

Pres. Haarlem, KG 83/593
(Storms en Voskuil/Van de Putte), bekrachtigd door Hof Amsterdam d.d. 10.11.82

CONCLUSIE

Beslag is een goed hulpmiddel bij de incasso van vorderingen. Met name als nog geen rechterlijke uitspraak is verkregen (een voor executie vatbare titel) kan aldus op betrekkelijk eenvoudige wijze een vorm van zekerheid voor de voldoening worden verkregen.

Aan de andere kant is het een gebied vol valkuilen. De beslaglegger is aansprakelijk voor de schade die de beslagene lijdt als achteraf blijkt dat het beslag onnodig is gelegd.

Juist omdat een beslag betrekkelijk grote risico's ten aanzien van aansprakelijkheid bevat, verdient het voor de beslaglegger de voorkeur goed met de advocaat te overleggen voordat besloten wordt tot het leggen van beslag.

Deze notitie is samengesteld door

Mr H.A. Stein

advocatuur

Dirk Hartogstraat 203
4812 GE Breda
T: 076 5 310 840
F: 076 5 309 248
E: stein@vancooth.nl
W: www.vancooth.nl

Er wordt geen enkele verantwoordelijkheid aanvaard voor hetgeen naar aanleiding van deze notitie wordt ondernomen zonder deskundig advies.